

Sygn. akt VU 384/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lutego 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant stażysta Bożena Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 15 lutego 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku F. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania F. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 11 marca 2016 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt V U 384/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 marca 2016 roku, znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił F. K. prawa do emerytury. Organ rentowy wskazał, że wnioskodawca otrzymał prawomocną odmowną decyzję z dnia 12 marca 2015 roku w sprawie przyznania prawa do emerytury, a ponowny wniosek nie wnosi niczego nowego do sprawy. Jednocześnie ZUS poinformował ubezpieczonego, że okres praktycznej nauki zawodu (przyuczenia do zawodu) możliwy jest do zaliczenia do stażu pracy jedynie w przypadku przedłożenia świadectwa pracy lub innego dokumentu, na podstawie którego organ rentowy może dokonać oceny czy została zawarta umowa o naukę zawodu.

W odwołaniu z dnia 18 kwietnia 2016 roku F. K. wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji odmawiającej przyznania mu prawa do emerytury z systemu powszechnego. Ubezpieczony wskazał, że załączył nowe dokumenty, których na dzień wydania decyzji z dnia 12 marca 2015 roku organ rentowy nie posiadał. Wnioskodawca stwierdził ponadto, że w okresie pozostawania w stosunku pracy osiągał znacznie wyższe zarobki niż z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powielając argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji. ZUS nadmienił, że decyzją z dnia 12 marca 2015 roku odmówiono wnioskodawcy prawa do emerytury, bowiem nie udowodnił on wymaganego okresu zatrudnienia.

Na rozprawie w dniu 15 lutego 2017 roku ubezpieczony sprecyzował swój wniosek, domagając się przyznania prawa do emerytury pracowniczej poprzez zaliczenie do stażu pracy okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny w sprawie:

F. K., urodzony dnia (...), złożył w dniu 17 lutego 2015 roku wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

(dowód: wniosek z dnia 11 lutego 2015 roku, k. 1 -4 akt ZUS I)

W okresie od dnia 3 kwietnia 1967 roku do dnia 18 października 1967 roku wnioskodawca był zatrudniony w (...) w P. na stanowisku robotnika. W dniu 23 października 1967 roku ubezpieczony został wcielony do jednostki wojskowej. Służbę wojskową odbywał do dnia 17 października 1969 roku. W okresie od dnia 12 maja 1970 roku do dnia 8 sierpnia 1970 roku wnioskodawca był zatrudniony jako kierowca w (...) w T., placówka w P.. W dalszej kolejności ubezpieczony wykonywał tożsame obowiązki w (...) w okresie od dnia 1 września 1970 roku do dnia 31 maja 1975 roku. Natomiast w okresie od dnia 9 września 1975 roku do dnia 31 lipca 1979 roku ubezpieczony był zatrudniony również jako kierowca w (...) z siedzibą w P..

(dowód: zaświadczenie z dnia 26 listopada 2014 roku, k. 7, kserokopia książeczki wojskowej, k. 8-11, zaświadczenie z dnia 26 listopada 2014 roku, k. 12 akt ZUS, świadectwo pracy z dnia 18 sierpnia 1975 roku, k. 13, kserokopia legitymacji ubezpieczeniowej, k. 21 - 23 akt ZUS I)

W okresie od dnia 20 lutego 1979 roku do dnia 30 listopada 2014 roku F. K. nieprzerwanie podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników.

(dowód: zaświadczenie z dnia 13 lutego 2015 roku, k. 15 – 20 akt ZUS I)

W piśmie z dnia 5 marca 2015 roku Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (...) w T. poinformowała ZUS, że F. K. pobiera emeryturę rolniczą. Do uprawnień oraz wysokości świadczenia zostały zaliczone okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz opłacania składek na (...) od dnia 20 lutego 1979 roku do dnia 30 listopada 2014 roku.

(dowód: pismo KRUS z dnia 5 marca 2015 roku, k. 28 akt ZUS I)

Decyzją z dnia 12 marca 2015 roku, znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił F. K. prawa do emerytury. Organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie osiągnął wymaganego dwudziestoletniego okresu składkowego i nieskładkowego, a jedynie staż w wymiarze 11 lat, 5 miesięcy i 2 dni. Do stażu pracy ubezpieczonego ZUS nie zaliczył okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników i opłacania składek na (...) od dnia 20 lutego 1979 roku do dnia 30 listopada 2014 roku.

(dowód: decyzja z dnia 12 marca 2015 roku, k. 30 akt ZUS I)

W dniu 12 lutego 2016 roku wnioskodawca złożył ponowny wniosek o ustalenie prawa do emerytury. Ubezpieczony wskazał, iż domaga się przyznania emerytury poprzez uwzględnienie okresów zatrudnienia na podstawie umów o pracę oraz okresu trzyletniej nauki w szkole zawodowej. Do wniosku załączył nowe dokumenty w postaci:

- świadectwa ukończenia (...) Szkoły Zawodowej w P. w dniu 27 czerwca 1966 roku,
- wystawione przez (...) Spółkę z o.o. z siedzibą w P. zaświadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach w okresie od dnia 1 września 1970 roku do dnia 31 maja 1975 roku w (...) na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony,
- wystawione przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach w okresie od dnia 9 września 1975 roku do dnia 31 stycznia 1979 roku na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

(dowód: wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalno – rentowego, k. 1 – 3, świadectwo ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej, k. 6, zaświadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia

1 lutego 2016 roku, k. 14, świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 14 stycznia 2016 roku, k. 17 akt ZUS II)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jako bezzasadne nie podlega uwzględnieniu.

W myśl art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U z 2016 r. poz. 887 ze zm.), prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. W przedmiotowej sprawie wnioskodawca przedłożył nowe dokumenty w postaci świadectwa ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej oraz świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Przedstawione przez wnioskodawcę dowody nie mają jednak wpływu na rozstrzygnięcie sprawy. Trzeba bowiem już na wstępie wskazać, że świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych nie mają znaczenia w sprawie o przyznanie emerytury z systemu powszechnego. Z dostarczonego natomiast przez ubezpieczonego świadectwa ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej nie wynika, żeby wnioskodawca był zatrudniony w ramach praktycznej nauki zawodu lub przyuczenia do wykonywania określonego zawodu. Rację ma więc organ rentowy, że nowe dokumenty złożone przez ubezpieczonego nie wnoszą niczego nowego do sprawy.

Stosownie do art. 27 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnęli wiek emerytalny określony w ust. 2 albo 3;
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 27a.

Wiek emerytalny dla mężczyzn urodzonych od dnia 1 kwietnia 1948 roku do dnia 30 czerwca 1948 roku wynosi co najmniej 65 lat i 2 miesiące (art. 27 ust. 3 pkt 3 ustawy). Zgodnie zaś z art. 28 ww. ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, którzy nie osiągnęli okresu składkowego i nieskładkowego, o którym mowa w art. 27 ust. 1 pkt 2, przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnęli wiek emerytalny, o którym mowa w art. 27 ust. 2 i 3 – w przypadku wnioskodawcy 65 lat i 2 miesiące;
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 15 lat dla kobiet i co najmniej 20 lat dla mężczyzn.

Wnioskodawca spełnił wyżej wymienione warunki dotyczące wymaganego przez ustawodawcę wieku emerytalnego. Jednakże okolicznością bezsporną w przedmiotowej sprawie jest to, że ubezpieczony ma przyznane prawo do emerytury rolniczej na podstawie ustawy o ubezpieczeniach społecznych rolników z dnia 20 grudnia 1990 roku (Dz. U. z 2016 r. poz. 277 ze zm.). W konsekwencji organ rentowy ustalił staż ubezpieczeniowy wnioskodawcy na 11 lat, 5 miesięcy i 2 dni, nie uwzględniając okresu podlegania przez wnioskodawcę ubezpieczeniu społecznemu rolników i opłacania składek na to ubezpieczenie od dnia 20 lutego 1979 roku do dnia 30 listopada 2014 roku. ZUS zaliczył jedynie okresy ubezpieczenia pracowniczego zgodnie z przedłożonymi przez wnioskodawcę dokumentami. Wnioskodawca twierdzi natomiast, że okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników winien podlegać zaliczeniu do stażu wymaganego do przyznania emerytury pracowniczej.

Na wstępie wskazać należy, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot żądania (sporu) jest określony treścią decyzji organu rentowego, od której odwołanie wszczyna postępowanie przed sądem. Wnioskodawca w dniu 12 lutego 2016 roku wystąpił z wnioskiem o doliczenie okresu opłacania składek na ubezpieczenie rolnicze i przyznanie prawa do emerytury powszechnej. W następstwie powyższego wniosku wydana została zaskarżona w niniejszej sprawie decyzja odmowna. ZUS stwierdził bowiem, że powyższy okres nie może zostać uwzględniony, ponieważ został on zaliczony do ustalenia przyznanej wnioskodawcy emerytury rolniczej. To oznacza,

że przedmiotem oceny Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie może być jedynie kwestia, czy organ rentowy zasadnie nie uwzględnił okresu opłacania składek na ubezpieczenie rolnicze. Tylko bowiem zaliczenie tychże okresów do stażu pracy skarżącego umożliwiłoby spełnienie wymagań sprecyzowanych w art. 27 ust. 1 pkt 2 lub art. 28 pkt 2. Wnioskodawca nie kwestionował niezaliczenia przez organ rentowy odbywania praktycznej nauki zawodu i nie przedłożył jakichkolwiek dowodów na okoliczność zatrudniania go w ramach praktycznej nauki zawodu lub przyuczenia do świadczenia określonej pracy. Ponadto podkreślić należy, że nawet hipotetyczne zaliczenie okresu kształcenia wnioskodawcy w (...) w P., nie pozwoliłoby skarżącemu osiągnąć wymaganego 20-letniego stażu pracowniczego będącego warunkiem koniecznym do przyznania emerytury z systemu powszechnego.

W tym miejscu wskazać należy, że stosownie do art. 10 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

- 1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,
  - 2) przypadające przed dniem 1 lipca 1977 roku okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,
  - 3) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 roku okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia,
- jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Zgodnie natomiast z art. 10 ust. 3 cytowanej ustawy okresów, o których mowa w ust. 1 i 2, nie uwzględnia się, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty, na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Zasadniczym zatem warunkiem uwzględnienia okresów pracy rolniczej, o których mowa w art. 10 ust. 1, przy ustalaniu prawa do emerytury oraz obliczania jej wysokości jest zastrzeżenie, że okresy te nie zostały zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Okresów tych nie można bowiem uwzględnić podwójnie, tzn. zarówno przy ustalaniu prawa do świadczeń rolniczych, jak i świadczeń pracownicznych, o czym wyraźnie stanowi art. 10 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników. Kwestia konkurencyjności obu systemów ubezpieczeniowych wyklucza możliwość ponownego zaliczenia tego samego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników do stażu pracowniczego. Dokonanie przez ubezpieczonego wyboru co do zaliczenia wskazanego okresu do okresu, od którego zależy prawo do emerytury w określonym systemie (pracowniczym lub rolniczym) uniemożliwia późniejsze zaliczenie tego okresu w innym systemie (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 maja 2007 r., II UK 164/2006, OSNP 2008/11-12 poz. 172 i z dnia 4 listopada 2009 r., I UK 168/09, LEX nr 570124).

W przedmiotowej sprawie nie ma wątpliwości, że okres podlegania przez wnioskodawcę ubezpieczeniu społecznemu rolników zaliczony został do stażu ubezpieczeniowego wymaganego przez przepisy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników do przyznania wnioskodawcy emerytury rolniczej. Skoro tak, to w świetle zacytowanych wyżej przepisów ustaw emerytalnych, nie ma możliwości ponownego zaliczenia wnioskodawcy okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników do stażu ubezpieczeniowego w systemie ubezpieczenia powszechnego.

Wpływu na rozstrzygnięcie nie mogą być także podnoszone przez ubezpieczonego na rozprawie w dniu 15 lutego 2017 roku okoliczności związane z jego złym stanem zdrowia i trudną sytuacją materialną. Nie są to bowiem zarzuty merytoryczne. Zgodnie zaś z ugruntowanym orzecnictwem Sądu Najwyższego podstawą przyznania świadczeń emerytalno – rentowych mogą być tylko przepisy prawa, a nie zasady współżycia społecznego. Do złagodzenia tych rygorów nie stosuje się art. 5 k.c. Przepisy z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa publicznego i nie mogą być modyfikowane lub zastępowane przez zasady współżycia

społecznego (por. wyrok SN z dnia 23 października 2006 roku, sygn. akt I UK 128/06, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 listopada 2013 roku, sygn. akt III AUa 3548/12)

Reasumując, decyzja KRUS o przyznaniu prawa do emerytury rolniczej jest prawomocna, a więc Sąd Okręgowy nie może przyjąć, że okresy ubezpieczenia rolniczego i opłacania składek na to ubezpieczenie, nie zostały zaliczone do ustalenia prawa do tego świadczenia. To zaś wyklucza zaliczenie ich ponowne do tzw. emerytury pracowniczej. Wobec powyższego decyzję organu rentowego, który ustalił staż pracy wnioskodawcy z wyłączeniem okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, uznać trzeba za prawidłową

W świetle powyższej argumentacji, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.